Ч. 91. Львів, Четвер, дня 25. цьвітня (8. мая) 1902. Річник VI.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1·70 кор.

За границею:
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о $5^1/_2$ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Делеґациї.

Цїсар принимає нинї обі делеґациї: австрийску о 12. год., угорску о 1. год. в полудне. Делеґациї вже уконституовали ся. Австрийска делеґация вибрала своїм президентом Бернрайтера, а єго заступником члена палати панів ґр. Фетера.

Президент австрийскої делеґациї п. Бернрайтер, подякувавши за вибір, привитав збір ось якою промовою:

Делеґация зібрала ся сим разом в часї, в якім збігають ся нитки важних полїтичних еволюций. Думаю, що промовляю по мисли високого збору, коли передовсїм піднесу, що ми всї переняті горячим бажанєм, щоби удало ся заховати мир, а при тім могу висказати надію, що певні випробувані запоруки сего мира не лише будуть здержані, але будемо їх в кождім напрямі старанно піклувати і забезпечимо від всяких замахів.

В обсягу мінїстерства війни ведуть ся великі реформи, а далекосяглостию сих реформ без сумнїву інтензивно займе ся делеґация. Заключенє торговельних трактатів і управильненє економічного відношеня до другої половини монархії вправдї не остають в безпосередній звязи з обсягом дїланя і компетенциї делеґациї, але сї справи доповняють образ полїтичної ситуациї, бо дотичать будучности і великодержавного становиска монархії. Се все надає сегорічній делеґацийній сесиї поважне і значуче тло. Я певний, що в розправах се тло відобє ся в як найдостойнїйший спосіб. — Бесїдник закінчив окликом в честь цїсаря, повтореним з одушевленєм всїма присутними.

Угорска делеґация вибрала президентом ґр. Юлия Андраси-ого, а віцепрезидентом Юлия Шапари-ого. Ґр. Андраси в своїй промові зазначив, що образ теперішного внїшного положеня принайменше в головних контурах є такий самий, як в минулім роцї. Лише голос сих держав важить на важцї сьвітової полїтики, яких оружні сили розвивають ся рівномірно з силами других держав. Запорукою, що делеґация сповнить, як належить, свою повинність, є: патріотизм Мадярів і вірність для короля. Піднесений бесїдником оклик в честь короля повторили зібрані тричи з одушевленєм.

Як вже з обох повитальних бесїд виходить, найважнїйшою справою нарад сегорічних делеґаций буде ухваленє кредиту на потреби мінїстерства війни. Се чималі жертви, які держава мусить принести молохови мілїтаризму. Ординария прелїмінаря мінїстерства війни містить більше запотребованє о 1,510.000 К на поліпшенє їди для жовнїрів. Окреме предложенє мінїстерства війни жадає 38 мілїонів як одноразового, надзвичайного видатку за р. 1902. з причини заведеня нових полевих гавбиць і нових складових частий для гірских гармат, та на покритє коштів задля заведеня нових батерий полевих гавбиць. Мимо сих улїпшень будуть вести ся дальше проби з иньшими системами гармат, а коли покінчать ся, мінїстерство війни зажадає на р. 1903. дальшої одноразової суми 40 мілїонів корон.

Знов иньше предложенє жадає додаткової для мінїстерства війни квоти корон 1,551,000 на кошти, получені з заведенєм нових полевих гармат, а окремо іде дальше жаданє кредиту за лїта 1901. і 1902. на кошти китайскої виправи. При тім зазначено, що Австро Угорщина зажадала 14,714.000 К відшкодованя, яке правдоподібно буде зредуковане о 2 процент, а по виєкзикованю стане обернене на кошти воєнної акциї і заосмотронє вдів та сиріт по поляглих в Китаю жовнїрах.

Рахункове замкненє спільних видатків і доходів за р. 1900. виказує: чистий дохід з цлів 131,048.000, отже запотребованє netto за р. 1900. містить ся в сумі 220,780.000. На р. 1901. виказала ординария переступленє прелїмінаря в видатках 10,286.000, покриті рештою кредиту в квотї 7,861.000 так, що взагалї переступлено прелїмінар о 2,425.000 К.

Полїтика галицких Русинів.

Р. 1861. знов вернули конституцийні порядки. Скликано сойм краєвий до Львова. Антаґонїзм межи польскими і рускими послами в соймі вибухав нагально. Один з Поляків висказав тодї в соймі прямо свою гадку що-до Русинів тими словами: Carthaginem esse delendam. Взагалї оказували польскі посли руским легковаженє: значна часть руских послів були то селяне, декотрі з них навіть і неписьменні. Що більше, навіть і до ради державної вибирано тодї за старанєм Русинів, котрих тодї ще підпирало правительство, нераз селян, иноді і *неписьменних*... Як такі »представителї« народа представляли Русь, можемо з того взяти міру: Один селянин з Чортківщини вибраний до ради державної, випросив собі авдиєнцию у цїсаря. На тій авдиєнциї не більше і не менше просив цїсаря, тілько щоби вигнав з краю всїх Поляків панів, бо — казав — они най собі будуть панами, а ми будемо »людьми«. Найяснїйший Пан вислухав жаданє селянина і такий дав одвіт: »Видиш чоловіче, мої народи, то так якби пальцї у руки; чи відтяти один палець, чи другий, все оно болюче; тому я мушу любити однако всї мої народи і для всїх мушу бути рівно справедливий«.

Тимчасом почав ся шум межи галицкими Русинами, котрий можна би назвати бурею в склянцї води. Повстала »обрядовщина«. Взято ся до очищуваня руско-католицкого обряду з великим голосом, але без жадного ладу. Щось такого дїйсно могло стати ся хиба в Галичинї, де брак позитивної працї часто і тепер ще заступає коверзуюче крикуньство. Декотрі твердять, що справа обрядова розрухала галицко-руский нарід. Ся думка дуже чудна. Проведенє справи обрядової було таке, що лише на свій пай пошкодило взагалї справі рускій в Галичинї. Коли бо дїйсно які неправильности чи то задля недбальства, чи задля неумілости, чи задля злої волї вкрали ся до богослужебних книг, то над тим застановляти ся могла лишень осібно до того з фахових людей вибрана комісия з митрополитом на чолї. Така ревізия книг церковних була б безперечно мала повагу — і коли-б справленя були правдиві і основні — зискали-б і одобренє Папи, яко голови католицкої Церкви. Тимчасом кождий сьвященик, иноді навіть і дяк, забирав голос в справі обрядовій, або иноді і позволював собі зміни на свою руку, а та »свобода дїланя« мала такий наслїдок, що посипали ся знов доноси до Відня тай ще і до Риму, мов то галицкі Русини тягнуть до схизми; ті доноси найшли послух і висша власть церковна мусїла шумним затїям в справі обрядовій положити конець, що зовсїм не піднесло становища Русинів, котре вже тодї сильно почало хитати ся. Але наші »хитрі Малороси«, о скілько могли, боронили своєї твердиї. До Відня відходили раз-у-раз ріжні адреси і Schmerzensschrei-и: всї доноси старано ся представити лише яко вплив »польскої інтриґи«, яко очерненє Ляхами der seit Jahrhunderten geknechteten ruthenischen Nationalität. Так значінє Русинів у Відни хоть і сильно заколебало ся, таки ще не упало. Що більше, в р. 1863. удало ся вихлопотати пів ґімназиї рускої, а р. шк. 1864. отворено першу клясу в ґімназиї академічній з руским язиком викладовим. Отож коли в 1849. роцї у всїх школах середних східної Галичини позволено викладати по руски — по 15 роках узискали Русини з тяжкою бідою по довгих заходах і прошенях *пів рускої ґімназиї*. Як на ту пору було і се дуже важким здобутком Русинів.

(Дальше буде).

Допись.

З Самбора.

(З житя Русинів в Самборі).

Товариство »Просьвіта« в Самборі устроїло торжественний поранок в честь 41. роковини смерти незабутого ґенїя Тараса Шевченка. В проґраму війшло: 1) Вступне слово о значіню рідної мови. 2) Сьпіви Читальнї філії товариства »Просьвіти« в Самборі. 3) Декламация селянина з Ваневич. 4) О значіню і житю Т. Шевченка.

Поранок випав добре, всї точки оброблені старанно, промови приноровлені до сьвітогляду селян, тож Видїл, устроюючи сей поранок, сподївав ся, що доохресна інтеліґенция, котра досить вчасно одержала повідомленє, постарає ся, що саля виповнить ся по береги. На жаль мусимо се публично зазначити, що при таких важних хвилях, коли устроюєсь чисто народне сьвято, все не дописує і вічно являють ся перепони. При такій нагоді є сьвятим нашим обовязком не тілько явити ся всїм, але також заохотити других до участи. Наколи дальше сею дорогою поступати будемо, то не дивота, що місто чистого зерна правди і любви, розведесь бурян і кукіль.

Дня 4. мая в Томину недїлю устроїла Читальня »Просьвіти« спільне сьвяченє. Відновлена читальня розвиває ся доси гарно, завязала хор свій і дає знаки житя, тож желаємо її витревалости на сїй дорозї і сподїємо ся, що дальше буде в сїм напрямі розвиватись.

В перших днях червня устроює філїя Товариства »Просьвіти« при співучасти всїх руско-народних товариств концерт в честь Т. Шевченка. Хорові точки виповнить стрийский Боян під діріґентурою о. Нїжанковского. В проґраму війдуть: 1) два псальми Бортняньского. 2) За

сонцем хмаронька пливе. 3) Гагілки. 4) Дніпро реве. Сольо скрипкове відограє упрошений п. Бережницкий. Комітет докладає всіх старань, аби концерт випав величаво, а Самбірщині даєсь нагоду почути гарно вишколений хор і добірні композициї, тож є надія, що так місцева як і замісцева інтеліґенция прибуде радо. Повну проґраму, як і другі інформациї оголосить Комітет в своїм часї.

В сих днях розпочала »Шкільна Поміч« будову нового дому на бурсу. Дім буде готовий до осени і помістить значне число учеників в просторих і відповідно до цїли построєних комнатах.

Видїл »Шкільної Помочи« приступив до будови в надії, що родимцї поспішать з помочию. Капіталів не маємо, дрібний гріш, зібраний на сю цїль розійде ся скоро при будові, тому відкликуємо ся до П. Т. Добродїїв о надсиланє складок. Осібних відозв не розсилаємо, а хто з П. Т. Добродїїв узнає нашу працю за хосенну для загального добра, вдоволить ся і сим покликом.

(Просимо другі часописи о повторенє.)

Розрухи на Українї.

Молоком і медом текуча країна стала під царским ярмом осередком голодової змори. Сего року передновок мусїв дати ся в знаки ще тяжше сїльскому населеню, як коли іноді, бо саме на Великдень вибухнуло в кількох ґубернїях російскої України щось наче бунт голодовий, наче аґрарно-социялїстична революция мужиків. Тяжко ствердити з неповних і непевних звісток, кольпортованих в заграничній прасї, причини і розміри сего руху. Богато, кажуть, причинили ся до сего прогнаві з унїверситетів студенти, а не малий вплив мало і молодше православне духовеньство, між яким росте опозиция против правительства та єго уживаня церкви і клєру для своїх еґоїстичних цїлий. Однак безперечно безпосередною і найсильнїйшою спонукою до розрухів був голод і безпомічне, безвідрадне положенє селяньства.

Константиногородский повіт лежить недалеко закопів угля над Доном. Минулого року був там великий неурожай, а тепер стало населеню тим прикрійше, що угляний промисл є в пересиленю і зредуковано працю в закопах о 15%. Нужда доскулила людям до того степеня, що потворили ся ватаги селян, які потягнули від двора до двора з жаданєм підмоги — контрибуциї. Зразу дїдичі давали по кільканайцять мішків збіжа, кілька ведер горівки та трохи гроший і ватага ішла дальше. Але через те і росла она, лучила ся з другими ватагами і стала такою численною, що єї заспокоїти вже нї хто не був в силї. Зачали грабити фільварки. В маєтности великого князя Меклємбурґ-Стрелицкого, Карлївцї, зрабовано фільварок і виточено горальню, так само в Коломацї і Іванівцї, де товпа вкинула до води 30.000 пудів цукру.

На місце розрухів візвано війско. З Курска прибули два полки, з Полтави, з. Харкова дванайцять батерий артилєриї і вісїм сотень козаків. Не всюди товпа хотїла уступити перед війском. В Василївцї війско стріляло перший раз піском. Се тілько роззухвалило селян так, що кинули ся з косами та цїпами на віддїли війска. Тодї дали три сальви і положили трупом 76 селян, а опісля полтавский ґубернатор кн. Оболеньский, по переведенім доходженю, засїк різками єще 35 мужицких проводирів тих розрухів.

Війско розкватировано по селах і наказано їм як найострійше обходити ся з селянами. Контрибуциї на війско викликали нові розрухи. Голодуючий люд кинув ся на війско в обороні послїдних припасів свого доробку. Доношено навіть, що один віддїл війска не хотїв услухати команди і не стріляв на збунтованих мужиків. Против сего віддїлу веде ся слїдство. А тимчасом, як звісно з телєґрам, заведено стан облоги майже в цїлій полтавскій ґубернії.

Із сих подій не слїдно нїякої звістки в російскій пресї, там всьо мовчить на всїх язиках — бо «благоденствує»...

Пора відновити передплату!

Новинки.

— **Календар.** В четвер: гр.-кат Марка; рим.-кат. *Вознесенє Христове.* — В пятницю: гр.-кат. Ґляфири; рим.-кат. Григория.

— **На першім засїданю спільних делеґаций** відчитано між иньшими інтерпеляцию в справі закупна угорских коний до бурскої війни. По предложеню буджету замкнено засїданє. До веріфікацийної комісиї вибрано зміж галицких делеґатів Барвіньского, до петицийної комісиї Барвіньского і Бика. До буджетової комісиї увійшли зміж Поляків: Дїдушицкий, Козловский, Мадейский, Поповский, а при уконституованю вибрано Хлюмецкого презесом а Дїдушицкого в цепрезесом.

— **Преосьв. Митрополит Шептицкий** виїздить на днях на канонїчну візитацию деканатів: нараївского, підгаєцкого, рогатиньского, теребовельского і ходорівского. Візитация буде тревати до кінця червня. В часї візитациї о. Митрополит сам поносить кошти удержаня себе і духовеньства, що приїде до парохій звиджуваних Владикою, аби парохів не наражувати на видатки. В тій цїли з о. Митрополитом виїздять кухарі.

— **Буджетова провізория.** Цїсар дозволив дальший провізоричний побір в Галичинї краєвих додатків до безпосередних державних податків, з застереженєм, що пізнїйше сойм ухвалить краєвий буджет. Се розпорядженє видано з тої причини, що сойм в грудни ухвалив буджетову провізорию лише до 30. цьвітня с. р., а нова сесия не відбуде ся скорше як в червни.

— **В Перемишли** розписано вибори до міскої ради: в III колї на день 13., 14. і 15. мая в часї від 8. год. рано до 1. год. і від 3. до 6. год. пополудни; в II колї на день 20. мая від 9. год. рано до 2. год. попол., а в III колї на день 22. мая від 9. год. рано до 2. год. пополудни.

— **Вісти з Буковини.** Дня 4. с. м. відбули ся в Чернівцях *збори мужів довіря*, скликані полїтичним тов ом »Руска Рада«. На зборах явило ся около 100 найповажнїйших Русинів з цїлої Буковини і ухвалили отсї три резолюциї: I Всїм буковиньским руским послам соймовим, а з осібна ще руским послам до ради державної, п. Єротеєви Пігулякови і п. Николаєви Василькови, за їх дотеперішну незвичайно успішну дїяльність на користь буковиньского руского народу, за їх знамениту, рішучу, сьмілу і розумну оборону прав руского народу, особливо-ж за їх згідливе, повне вирозумілости, щиро патріотичне поступованє, висказує одноголосно збір мужів довіря, скликаний товариством »Руска Рада« на день 4. мая с. р., свою щиру і найсердечнїйшу подяку і своє повне довірє. II. З огляду на всї явні і скриті заходи і стараня, аби поміж рускими послами посїяти незгоду, їх роздвоїти і таким чином їх успішну дїяльність, силу і значінє на шкоду рускої справи зломити, взиває збір мужів довіря всїх бук. руских послів, аби, як доси, витривали і далї в цїлковитій згодї і єдности і в усїх справах поступали завсїгди в повнім порозуміню, бо лиш таким чином зможуть они здобуте вже собі і заслужене повне довірє буковиньских Русинів і на далї обезпечити і бути певними щирої вдячности руского народу. III. З огляду на дуже важну тепер справу обсади найвисших гієрархічних місць в православній церкві на Буковинї, і з огляду на се, що з ворожого боку як-раз при сїй нагодї уперто, бо зовсїм безпідставно зухвало зазначує ся національно-волоский характер православної церкви на Буковинї, не перебирає ся в средствах, щоби дійти до сеї цїли, взиває ся руских послів, аби в повній сьвідомости того, що за ними стояти ме увесь руский нарід на Буковинї, доложили усїх своїх сил, ужили всяких способів, а нїчого не залишили, щоб православні Русини на Буковинї при сїй нагодї не були покривджені, а щоб в найвисшій гієрархії православної церкви були відповідно заступлені.

Головні збори тов-а *„Руский народний Дім“* в Чернівцях відбули ся дня 4. мая. Зі справозданя Видїлу дізнаємо ся, що тов. »Народний Дім« удержувало і в р. 1901. бурсу для руских православних учеників. Єї заряд становили: директор краєвого шпиталю др. Филипович, п. проф. Антін Клим, проф. Евгеній Семака і учитель п. А. Руснак. Питомцїв було 44—58, всї з малими виїмками ученики ґімназияльні. — Бурса подавала своїм вихованкам: здорове помешканє в дванацятьох обширних комнатах »Народного Дому« разом з цїлим інвентарем, здоровий харч, надзір, поміч в науцї, науку сьпіву, лїкарску поміч, лїкарства, купіль, опал, сьвітло і пранє білизни. Кромі сего удїлювало товариство річні запомоги. Таким чином удїлив »Народний Дім« ученикам сего року запомоги в сумі 10.874 К. — Товариске житє піддержував »Народний Дім« в той спосіб, що утримував своїм коштом і заходом читальню, на котру призначив три відповідно уладжені комнати; тут сходили ся черновецкі і позамісцеві Русини, та відбували свої засїданя і иньші рускі товариства.

---

5)

КОРНИЛО УСТИЯНОВИЧ.

КАВКАЗ.

(Розвідка етноґрафічно-історична).

Жителї степу суть нинї Татари, а на південь від них в горах Карабаґ поміж Перзами ще якісь *Яйсори*[1]).

По склонах гір тих пасуть ся *джейрани* (antilopa subgutturosa), стрічає ся і пантера, а навіть і тигор, однак той рідко коли переходить вплав Арас, північну границю свого підсоня.

На північ від мойганьского степу живе в одній закутинї полудневого підгіря Кавказа загадочне племя Удюків. Рід свій виводять они від біблїйного Ноя, а суть може решткою народа, котрого мапа Птолємея *Utii* називає.

Зразочок мови подає A. Dumas в своїм Кавказї: Bichadzung = бог, schum = хлїб, *kseh* = вода, chul = земля, chabum = зьвізда, bjeg = сонце, chas = місяць, *adamar* = чоловік, tschebuch = жена.

[1]) Владикін, один з найлучших знатоків Кавказа, догадує ся в них потомків асурийских недобитків.

Що се за мова? най скажуть язиковіди. Kseh (вода) є дуже похоже на татарске: кой-су = пливуча вода і на таке саме ґоґ-ча = гірска вода (озеро).

Про Удюків згадують вірменьскі і арабскі лїтописи, однак і они не знають про їх рід і походженє нїчого сказати. Релїґії Удюки, буцїм то магометаньскої, але властиво не вірять в нїчо. Десь недалеко звідси живуть і Мунґали, котрих за решточку Монголів дехто має. Тут близько і город Нуха. Дуже старий він — історня згадує єго часто — а торгує шовком і прекрасними лесгіньскими сукнами.

Дальше к заходу — по впадаючій в Куру Алазанї та на північ від карабагского степу — на райскому підгірю стромих і високих стїн Кавказа, де з 10.000-стопної висоти білїєсь лезгійский аул Дідо, лежить благословенна і чаруюча Кахетія, з своїми пречудними садами. Там замки колишної цариці Тамари, там двори єї грузийских вельмож. Вино там переховують в випаленій земли. Там племя розгульне і хоробре, а простодушне і безгранично щедре. Кілько не протерпіло оно від диких сусїд в Даґестанї, кілько від Перзів, Арабів і Турків... кілько від північних орд Монголії і Туркестану... а оно все таки не змінило ся, а всї рани, всї руїни єго направила буйна природа Кахетиї.

Хороша і Карталинія (Georgia) друга підгірска провінция Грузиї, сусїдка Кахетинцїв. Розкішно розложила ся она по другій притоцї Кури по Арагві, що пливе із снїгів високого Казбека. Щоб показати вдачу Карталинцїв, позволю собі привести одну пригоду, яка не так то і давно мала місце:

Князь Барятиньский, намісник Кавказа, їхав раз через гори военною грузійскою дорогою в Тифліс. Коло села *Пейсанур* звалила ся на дорогу лявіна і він пійшов дальше пішки надїючись, що єго люди з завалом снїжним скоро упорають ся і єго доженуть. Іде він так, іде вже яких 10 кільометрів; а єго екваіпажа як нема, так нема. Аж їде Карталинець на здоровім кони. Князь виняв десятирублївку тай просить: чоловіче! я утомив ся і чоботи мої перемокли... позич менї коня до стациї *Ананур*! — За гроші? нї. Я тобі єго і так позичу — одвічає тот, злажучи з коня. Князь сїв і їде ступом рядком з ввічливим пішеходом. — От лучше, нажени шкапя; щоб скорше до Ананура, випити вина тай загріти ся! — Князь так і учинив. На стациї дочекав ся Карталинця; пообідав з ним і дякує за виручку. А Карталинець — довідавши ся вже на стациї: кому позичив коня — каже: Знаєш що? Позичаючи тобі коня, я гадав що ти бідний офіцир, а ти бачу князь і намісник царя, тож і не встид менї, взяти від тебе гроші«. Так простодушний Карталинець; а Кахети-

В сих комнатах находить ся і бібліотека »Народного Дому«. — Подрібне справоздане касове виказує 29.217 К 43 с. приходу, а по відчисленю вилатків остає в касї з кінцем року 500 К 20 с. Стан маєтку тов. виказує в активах 134.140 К, а по відтягненю пасив 51.782 К чистого майна. Товариство мало 242 членів-основателїв.

— **Іменованя**. Цїсар іменував директорами середних шкіл: Йосифа Шидловского, професора ґімназиї в Дембицї; д-ра Яна Ральского, проф. в реальній школї в Ярославі; Каспра Бжостовича, проф. реальн. шк. в Коросні і Кароля Трохановского, проф. реальн. шк. в Тарнові.

— **Першу руску захоронку у Львові** посьвячено в недїлю дня 4. мая при ул. Бема ч. 9. Чину посьвяченя довершив в присутности численно зібраних пань і панів крилошанин о. Чапельский.

— **Буря на львівскій політехницї**. Межи студентами львівскої політехніки панує сильне огірчене в наслїдок заборони віча. Студентам, що скликували се віче доручено вчера з ректорату письмо, в якім ректор Дзєслєвский повідомлює їх урядово, що мінїстер Гартель рескриптом з дня 15. лютого с. р. поручив не дозволювати на віча в шкільнім будинку, аж до дальшого розпорядженя. — Друковану відозву слухачів прокуратория сконфіскувала і забрала весь наклад. Однак технїки видали лїтоґрафовану відозву, яку розлїпили на мурах та в салях політехніки і взивають в нїй всїх товаришів-технїків на довірочні збори в салї Стрільницї дня 7. мая о 7. год. вечером.

— **Американьский суд**, до якого удав ся пенсильвеньский епископ, — як доносить Dziennik chicagowski, — щоби усунути екскомунїкованого о. Ардана від повненя пастирских обовязків, видав декрет, після якого о. Ардан має уступити з парафії.

— **Кости мамута** викопано в Самборі на чистім поли побіч цегольнї п. Лядена недалеко потока, що є штучним, умисно викопаним відпливом Днїстра. Кости лежали досить плитко. Аби вода їх занесла, неможливе, бо русло Днїстра не могло так високо сягати.

— **Альманах ц. к. державних зелїзниць** на 1902/3. р. (XXIII річник) вийшов на днях у Відни. Задля богатого інструкцийного змісту, обіймаючого всї галузи державної служби зелїзничої, сего річника загально уживають не лише круги австр. зелїзничої служби і приватні в цїлях службових, але також інтересенти і підприємцї уживають его яко знаменитої книги інформацийної. Альманах сей (58 аркушів вел. вісїмки) містить повний шематизм урядників зелїзничого мінїстерства, ґенеральної інспекциї і цїлого персоналу державних зелїзниць, служби центральної і виконуючої; також зіставлене иньших державних властий в порівнаню до зелїзничих; виказ службових місць і стаций і роздїл зелїзн. шляхів. Сей Альманах подає своїм змістом вірний образ всїх галузий сего розлогого комунїкацийного заряду. Чистий дохід призначує ся щорічно на добродїйні цїли. Альманах можна набувати у власнім накладі редакциї у Відни I. Nibelungengasse 4.

— **Vis major**. З Нового Йорку доносять, що лява з вибухаючого вулькану Монпеле на острові Мартиніка, заляла фабрику коло міста Сен Пієр, причім погибло 150 осіб.

В Іспанії і Франциї дало ся вчера чути сильне землетрясене. Лїнія землетрясеня веде через міста Бурбон, Люрд, Байон і Мурцию. В Мурциї попукало богато камениць і катедра. В Альбенік замкнено школу і костел, бо грозить їм заваленє.

— **Населенє в Індиях**, головно в президентурі Бомбаю, зменшає ся скорим кроком, в наслїдок лютуючої там від кількох лїт чуми. В містї Бомбаю за десять лїт зменшило ся число жильців о 50.000 і виносить тепер 770.000 душ. В окрузї Маґіканта зменшило ся населенє о 220.000, в Біяпоре о 61.000, а в Пеома о 74.000 душ.

— **Вартість чоловіка**. Судові відшкодованя, признавані за убитого члена родини, колибають ся поміж 7.500—75.000 К. Видко, суди ріжно цїнять вартість чоловіка. Колиб однак брати чоловіка, як витвір хемічних сполук, то дорослий чоловік буде вартий около 100.000 К. Самого первня званого »кальциюм« є в тїлї правильно розвиненого чоловіка 3 фунти і 13 унций. Колиж одна унция кальция коштує 1.500 К, тож саме кальциюм в чоловіцї варта 97.500 К. Додаймо до сего вартість иньших первнів і сполук, а певно цїла цїна чоловіка перейде 100.000 К. Тілько, що людий цїнить ся як социяльно-економічні одиницї, а не як хемічні витвори.

— **Коронацийне торжество в Анґлії**. Проґрама коронацийного торжества є така: дня 26. червня коронация; 27. великий похід через місто, 28. обхід на мори, 30. огородова забава в Вестмінстері, 1. липня відїзд гостий, 3. липня відїзд королївскої пари до Ґільдгель, 9. липня королївский обід на 5.000 осіб.

Під проводом сина першого мінїстра, — бо й кому-ж годить ся то лїпше, — утворив ся комітет, котрий постановив вечером в день коронациї ілюмінувати цїлу Анґлію. (Ґенерал Кіченер ілюмінує вже від двох лїт край Бурів). Цїлий остров, від північної Шкотиї аж до берегів каналу Рукавого, має бути осьвітлений величезними огнями так ясно, що буде ся видко як в день. Огнї ті будуть горіти що кілька мінут. Вечером, дня 26. червня, о 9. год. 55 мін будуть пущені ракети, по одній із більше як 3000 горбів і гір Анґлії; пять мінут пізнїйше буде горіти маґнезиєва поломінь, яка дасть знак до загальної ілюмінациї. Коло кождого огню коронацийного має зібрати ся громада і відсьпівати королївский гимн, званий звичайно гимном народним. Кождий такий коронацийний огонь має коштувати 480 корон, після проґрами кожда поломінь мусить бути 30 метрів висока. До комітету, що займає ся устроєнєм тої ілюмінациї, належать самі князї і льорди та 60 членів парляменту, а видатки покриє нарід з вдячности, що єму позволять дивити ся на таку штуку.

— **Сантос Дімон в Америцї**. Славний воздухоплавець і винахідник бальона з кермою, Сантос Дімон, приїхав до Спол. Держав і обїздить всї більші американьскі міста, аби при помочи відчитів заінтересувати і познакомити ширший загал із своїм винаходом.

— **Розкопи Вавилоньскої вежі**. Недалеко від мезопотамского міста Борсіпа був до недавна значний горб, котрий у доокресних Арабів носив імя »Біра Німрод«, се значить »вежа Німрода«. На тім місци часто находжено старинні, вавилоньскі роботи, цегли і ся обставина враз з положенєм горба і его назвою навела американьских археольоґів на здогад, що під земельною корою горба мусять крити ся великі руїни вавилоньскої вежі. За дозволом султана почали они розкопи, що дали сьвітлі результати. Відкопано справдї вежу »Бабель« враз з захованою в єї нутрі, великаньскою бібліотекою з палених цеголок, записаних »клиновими« значками. Бежа займає простір 49.000 квадратових стіп і є на 300 стіп висока. Ще тепер робить імпонуюче вражінє. Вежа збудована в той спосіб, що має 8 поверхів, з котрих кождий висший поверх займає меншу просторонь від низшого. З поверху на поверх ведуть просторі сходи зверху. На найвисшім поверсї була сьвятиня бога знаня, що звав ся у Вавилонців »Небо«. В нутрі вежі — як сказано — містила ся бібліотека і богато саль. Мабуть була ся вежа центром халдейсько-вавилоньского ученого духовеньства — неначе унїверситетом, де з'їздили ся на науку навіть чужинцї. Звідси і повстав людовий вавилоньский переказ про »помішанє язиків«, що в вавилоньскій мові звучить »Бабель«.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних у Львові** оповіщує:

Стациї Мілїїв і Стража на шляху нових буковиньских зелїзниць льокальних, отворені до тепер лише для руху особового, для пакунків і для товарів в цїловозових наборах, принимають і видають від 1. мая с. р. також дрібні посилки звичайні і поспішні.

— **Дрібні вісти**. В Коломиї почав виходити тижневник »Нови Пронд«. Видає п. В. Бравнер, а яко редактор підписаний п. А. Кічак. — Краєвий маршалок ґр. А. Потоцкий повернув вчера з Риму до Львова.

Наука, штука, лїтература.

Видання Руского педаґоґічного товариства:

Ч. 98: **Дві могилї**. Оповіданє з сибірського житя Для молодїжи приладив *І. Королевський*. У Львові, 1902. З друкарнї Наукового Товариства імени Шевченка під зарядом К. Беднарского. Стор. 48, 8°. Цїна 18 сот.

Ч. 99: **Анґлїйскі казки**. З російскої мови перевів Любомир Селяньский. У Львові, 1902. З друкарнї Наук. Тов-а ім. Шевченка. Стор. 55, 8°. Цїна 24 сот.

Сї обі книжочки є відбитками з »Дзвінка«, тому і цїна їх як на наші відносини незвичайно мала, бо аркуш друку виносить всего 6 сот. Цїкавий і забавний зміст сих книжочок причинить ся певно до їх як найширшого розповсюдненя. Думаємо, що нїодин з батьків, що правдиво любить своїх дїточок, не пожалує кількадесять сотиків, аби дати їм так приємну лектуру та збудити в них вже за молодих лїт замилуванє до читаня рідного слова.

Телеґрами.

Будапешт, 7. мая. Нинї пополудни др. Кербер відбуде конференцию з президентом кабінету п. Сельом в справі автономічної цлової тарифи. Ся конференция має бути рішаючою в справі сих переговорів.

Амстердам, 7. мая. Бюро Райтера доносить, що на замку Льоо панує ще велика журба, хотяй вчерашні вісти про стан здоровля королевої Вільгельміни були вдоволяючі. Королева є сильно ослаблена, але перебула ніч спокійно. Два лїкарі, що лїчать королеву, кілька разів відвидїли недужу і не замітили зміни на гірше.

Петербург, 7. мая. Вістник законів оголошує заведенє виїмкового стану і наглих судів в кількох повітах полтавскої ґубернії.

Білгород, 7. мая. В Дякович (в турецкій Старій Сербії) прийшло до кровавого бою межи двома альбаньскими племенами, в якій брало участь около тисячі людей.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— **Стан озимини** в Галичинї є вдоволяючий; в деяких околицях озимина виглядає знаменито, хотяй задля студени в остатних днях росте дуже повільно. Ярі засїви, головно вчаснїйші: вівса, ячменю, бобика, гороху, конюшини — майже вже покінчені, але сходять вельми поволи наслїдком зимна і посухи. Сильні вітри шкодять засївам на сипкім і вісковатім ґрунтї, бо не лише висушують землю, але й заберають насїнє разом з землею. Найбільше зашкодив вітер ярій пшеницї і вівсови в Золочівщинї на великих просторах. В иньших околицях Галичини можна було замітити такі шкоди й на менших ґрунтах, виставлених на дїланє вітру.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту »Днїстер« у Львові, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою,

за місяць цьвітень 1902.

I. Стан довжний:

1. Удїли членів . . . . . 85.905 кор. 76 сот.

нець був би сказав: не варт я, князю, більше сїдати на коня, що носив тебе. Зроби менї ласку: Прийми его від мене на памятку.

В *Ананурі* стоять над Арагвою руїни оборонного замку. О них ходить такий переказ між туземцями: В р. 1727. запивав »ерістав« т. є голова народа — щось в родї старости польских часів — з своєю семією на замку. Коли гляне... їде дорогою якась панї, а біля неї духовник і двох сокільників з соколами. В панї тій пізнав він жену ерістава з *Ксань*, з котрим жив у великій враждї. Не думано, не раджено вискочила вся пяна компанїя з замку, розігнала — куди несли очи — духовника і прислугу, а паню захопили в замок. За годинку, за малу хвилинку шелестїли мість прапора на вежи ананурского замку шовкові штанята великоможної бранки; а єї саму пустили на волю. І заплакав ерістав Ксанский з за тої тяжкої наруги і закляв ся, на чім сьвіт стоїть: пімстити свою обиду. Як стій — наняв він на те дїло верховиньских шибайголовів і злетїв на Ананур. Не помогла одчаянна і завзята оборона. Замок взяв, вирізав все, що було живе, зняв з держака замкового прапора жіночі шовки, наткнув на него голову свого врага і підпалив замок. Згорів великий замок, згоріла і церква і місточко — остались руїни... і вітер виє бойницями понурих розвалин, сьвідка зневаги жіночої чести.

На південь від Карталинії і Кахетиї лежить — між вахтаньским раменем Кавказа, а карабаґскою пустинею і тогож імени горами — властива Грузія. Природну границю к полудню має она в ріцї Араксес. Край то прекрасний і плодовитий з народонаселенєм грузійским. Однак в полудневій его части переважає народонаселенє вірменьске; дуже працьовите, дуже ощадне і купецке. З давен-давна они сюди переселяють ся ще й до нинї з Турциї і взяли в свої руки торговлю, а по части і промисл на всїм Кавказї. Головним містом вірменьского кута Грузиї є *Ерівань*, недалеко котрого стоїть і славний монастир католїкоса всїх Вірмен *Ечміядзин*. Ерівань лежить над Аракеом. Дальше на полудневий захід від него біля вірменьскої високорівнї стоїть 13.000 стіп високий вулькан Алаґез, котрий ще до недавна давав о собі знати. На північний схід від Ерівані находить ся в горах — трохи чи не 7.000 стіп високо — озеро *Севанґ* або *Ґеоґчай* (чорна вода) 60 кільометрів довге. Там десь коло него в низу величають славу Амура вирити на стїнах скал, клинописи ассирійскі.

(Дальше буде).

2. Фонд резервовий	9.234	„ 72	„
3. Специяльна резерва страт	1.111	„ 59	„
4. Вкладки щадничі:			
а) стан на початку цьвітня 938.973 к. 09 с.			
б) вложило 140 сторін 76.196 к. 61 с.			
разом 1,015.169 к. 70 с.			
в) виняло 84 сторін 34.398 к. 57 с.			
Позістає з кінцем цьвітня	980.771 кор.	13 сот.	
5. Сальдо побраних процентів	34.058	„ 48	„
6. Непіднята дивіденда за рік 1897, 1898, 1899 і 1900	3.048	„ 92	„
7. Кошти спору	663	„ 80	„
8. На рахунку ріжних сторін .	700	„ 08	„
9. Кредит банковий (в Банку краєвім)	140.981	„ 64	„
10. Зиск за р. 1901. . . .	8.699	„ 33	„
Сума	1,265.175 кор.	45 сот.	

II. Стан чинний:

1. Позички уділені на скрипти і векслї:			
а) стан на початку цьвітня 926.130 к. 15 с.			
б) уділено 163 позичок 216.810 к. 36 с.			
разом 1,142.940 к. 51 с.			
в) сплачено в цьвітни 15.904 к. 11 с.			
Стан з кінцем цьвітня .	1,127.036 кор.	40 сот.	
2. Готівка в касї з 30. цьвіт. 1902	13.547	„ 46	„
3. Цінні папери фонду резервового	8.587	„ —	„
4. Цінні папери иньші . . .	42.560	„ —	„
5. В щадниці почтовій (оборот чековий)	2.909	„ 16	„
6. В иньших товар. і банках	67.387	„ 92	„
7. Рахунок ріжних сторін .	44	„ 10	„
8. Сальдо коштів адміністрациї	3.103	„ 41	„
Сума	1,265.175 кор.	45 сот.	

Членів прибуло 107, убуло 7, остає з кінцем цьвітня всїх членів 2143 з 2230 декларованими уділами в сумі корон 111.500.

Стопа процентова від вкладок 4%, від позичок уділюваних з провізиєю на кошти адміністрациї $6^1/_2$%.

Львів 5. мая 1902.

(Рільничий банк у Львові).

Дня 7. мая. — За 50 клґ.

Пшениця готова 9·60 – 9·90. Пшениця на речинець 7·50—8·00. Жито готове 6·80—7·00. Жито нове 5·25 – 5·75. Овес на обрік 7·60—7·80. Овес новий 0·00 – 0·00. Ячмінь на пашу 5·25—6·25. Ячмінь броварн. 6·75 – 7·00 Ріпак новий 00·00—00·00. Льнянка 00·00 — 00·00 Горох на пашу 7·25 – 7·50. Горох до вареня 8·50—13·00. Вика 7·50 – 8·00. Бобик 6.50—6·75. Гречка 7·25—7·75. Кукурудза нова 6·25—6·40. Кукурудза стара 0·00 — 0·00. Хміль за 56 клґ. 0·00 — 0·00. Конюшина червона 45·00 — 60·00. Конюшина біла 50.00 — 90·00. Конюшина шведска 60·00—90·—. Тимотка 00·00 – 00·00.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Від огню обезпечайте ся тілько в »Днїстрі«.

Днїстер

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч 10. (дім »Просьвіти«).

є одиноким руским Товариством асекурацийним.

Фонди »Днїстра« з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервовий . .	386.402 кор.	83 сот.		
Резерва премії	205.227 „	— „	разом	
Резерва специяльна . .	6.000 „	— „	645.383 кор.	59 сот.
Фонд емеритальний . .	47.753 „	76 „		

»Днїстер« обезпечає будинки як також збіже і пашу против шкід огневих. Всї три ВП. Ординарияти припоручили **»Днїстер«** Всч. Духовеньству і всїм вірним.

Оплата премії в »Днїстрі« є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — роздїляє **»Днїстер«** межи своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%.

Шкоди виплачує **»Днїстер«** дуже скоро, а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив **»Днїстер«** 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени »Днїстра« можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвім і касах ощадности, бо каси ті принимають полїси **»Днїстра«** при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати через **»Днїстер«** — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківскім Товаристві, а з провізиї від тих обезпечень відступає **»Днїстер«** часть на рускі добродійні цїли.

Аґенциї передає **»Днїстер«** радо селянам, господарям, особливо де нема **»Днїстра«**. Аґенти заробили 349.486 кор. провізиї.

На житє обезпечайте ся тілько через »Днїстер«.

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Днїстра«.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Найславнїйша проґрама!

від 1. до 15. мая 1902.

При співучасти військової музики 30. п. п.

1) Гостинний виступ найзнаменитшого італїйского трансформатора драматичного артиста **Ugo Biondi** в творах: „Скандаль в реставрациї“, комедия в 1 дїї, „Echo de Piegrotta“, комічн. неаполїт. сьпів, „Страшна ніч“, драма в 1 дїї. Імітациї композиторів. Всї ролї представить самий Уґо Біонді. 2) Сензацийна новість: Фоно-Кінема-Театр: Виступ славних амер. артистів і артисток **Alec Hurley** і хор, **Miss Westa Tilley, The American Comedy Four, Miss Westa Victoria.** 3) **Griffith Reade Trio,** містичні комедиянти. 4) **6 сестер Harrison,** з цьвітового корса. 5) **Trio Decaruso,** ексцентричні волоцюги. 6) **The Marinos,** воздушний акт. 7) **Chevalier T. H. Crowther,** феноменальний артист унїверсальний.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятниці **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатиньский.

ДО БРАЗИЛЇЇ!

драма з галицкого, еміґрацийного руху в 4 актах. — **Цїна 80 сот.**

»Дїло« (ч. 53. з дня 7. марта 1898) писало в фейлетонї про сю драму: Сам предмет цїкавий і змальованє его справдї артистичне. Тенденция прехороша. Се здає ся одинока **драматична штука у нашій лїтературі з так прекрасними гадками, з так похвальними змаганями.** Она може мати превеликий, корисний вплив передо сїм на наше селяньство.

Ся драма надає ся на вистави по читальнях, тим більше, що справа еміґрациї є ще завсїгди у нас актуальною.

Набути можна в Ставропигійскій книгарни у Львові.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові

(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

— Санїтарного радника **д-ра Барвіньского Водолїчничий заклад Ельґерсбурґ** (оснований 1837). Сезон від 1. марця до кінця падолиста. 150 добірно устроєних комнат і 4 вілї з романтично положеним замком. Стация зелїзниці Plane-Elgersburg-Ilmenau. Всякі водолїчничі процедури, електротерапія, масажа, лїчнича ґімнастика, Мічеля тучне лїченє, диєтетичне і клїматичне лїченє. Особливо надає ся сей заклад до лїченя неврастенії, гістериї, гіпохондриї, пораженя, серцевих недуг, нервової астми, жолудкових недуг, безсорности, ревматичних і гостевих недуг, недокровности, золотухи і т. п.

Цїни вельми умірковані.

1. *Мешканє* почавши від 1 марки (60 кр.) до 5 марок денно з прислугою.

2. *Цїлий харч* дневно $4^1/_2$ марки (1. снїданє, 2. снїданє, обід (table d'hôte — 4 даня — в недїлю 5) вечеря).

3. *Все лїченє*, всякі процедури і купелї з лїкарскою заплатою і купелевою прислугою 2 марки денно. Перша консультация числить ся окремо 10 марок).

Положенє вельми здорове і гарне серед Туриньского Лїса (560 метрів над плесом моря). О всякі виясненя і подрібні проспекти звертати ся треба до:

Sanitätsrath Dr. Barwiński's Wassenheil- u. Kuranstalt Bad Elgersburg im Thüringerwalde.

Русин

з державним іспитом з рахунковости і практикою шукає місця бухгальтера або касиєра при руській фінансовій інституциї. Потрібну кавцию може сейчас зложити, а надто жертвує 100 К на народну цїль, яку вкаже ся інституция, при якій петент найде посаду.

Близша відомість в редакциї »Руслана«.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**

З друкарнї В. А. Шийковского.